

Drahé sestry, milí bratři,

vstoupili jsme do druhého ročníku Studia aktuálních témat zasvěceného života. Téma úvodního dne této druhé části, jenž je obsahem tohoto sborníku, je téma disciplinární. Slyšeli jsme o všech formách odloučení řeholníka/řeholnice od institutu: o dočasném pobytu mimo dům institutu, o přestoupení do jiného institutu, o dočasném životě mimo institut, definitivním vystoupení z institutu, ale také o propuštění z institutu. Ale aby nebyla řeč jen o tom negativním, slyšeli jsme také o možnosti opětovného přijetí do institutu člena, který z institutu zákonně vystoupil, tzn. nebyl vyloučen.

Bohužel i tyto věci patří k řeholnímu životu, a církve si přeje, aby vždy bylo postupováno podle pravidel. Zvláště pak v citlivých případech nucené exklaustrace či vyloučení z institutu, kdy je třeba, ať už ten důvod toho odloučení je jakýkoli, aby byla chráněna, jak práva dotčeného řeholníka či řeholnice, tak práva představených. Myslím, že vysvětlení P. Waldemara, jak oznámit napomenutí, nebo pak i samotný dekret o propuštění řeholníkovi, o jehož pobytu není nic známo, tzv. ediktem, může vnést do praxe nový způsob, jak proces odblokovat, protože mnohdy se právě zde celý proces zasekl. Myslím, že vůbec zde, P. Waldemar, který má dlouholetou zkušenost z práce na Kongregaci, kde dlouho vedl disciplinární oddělení, dává mnohé cenné rady.

Stejně jako když vysvětluje některé okolnosti dočasného odchodu z institutu, tj. dočasného pobytu mimo dům a exklaustraci. Zde v minulosti v důsledku špatné interpretace pravomocí vyššího řeholního představeného/představené u nás docházelo k pochybením. Totiž, povolení k pobytu mimo dům může být podle zákona vyšším řeholním představeným uděleno pouze na jeden rok, a povolení k exklaustraci pouze na tři roky, při čemž se jednotlivá udělení povolení sčítají. Tzn. když vyšší představený udělí řeholníkovi exklaustraci na dva roky, tak tu další témuž řeholníkovi může udělit už jen na jeden rok. Žádá-li řeholník víc než rok, musí být žádost zaslána Apoštolskému stolci. Obdobně je tomu i v případě povolení k pobytu mimo dům, to může být uděleno pouze na jeden rok. Žádá-li řeholník prodloužení tohoto pobytu mimo dům, nebo třeba i za několik let žádá opět o jeden rok pobytu mimo dům, musí jít žádost do Říma.

V druhé přednášce pak P. Waldemar sumarizuje povinnosti institutu k členu, který jej opustil, ať už dočasně nebo definitivně, a poukazuje na status člena-duchovního, inkardinovaného do institutu, a od něho odloučeného. V obou případech z toho plynou, jak pro člena, tak pro institut, nějaké povinnosti, které je dobře, když jsou v prováděcím dokumentu definovány. Může se tím vyhnout mnoha problémům v přítomnosti i v budoucnosti, a celý vztah „řeholník – institut“ je možné v takovém případě lépe regulovat.

Další přednášející, P. Dariusz Borek, ve své první přednášce řeší vztah biskupů k institutům zasvěceného života. Ukazuje, že v širokém slova smyslu biskup patří do ranku řeholních představených, protože *ve věcech, které se týkají péče o duše, veřejných bohoslužeb a apoštolské činnosti* jsou mu řeholníci podřízeni, a to i ti tzv. exemptní. Z tohoto titulu má biskup nad nimi právo – ne povinnost – vizitace. V krajním případě, když biskup objeví vážné přestupky, a po upozornění představeného tento nekoná, má biskup právo vůči chybnému řeholníkovi použít i mimořádných prostředků, jakými jsou správní zákaz pobytu v diecézi

nebo trestní zákaz pobytu na určitém místě nebo území diecéze. Je však třeba být si vědomi, že jak vizitace diecézního biskupa, tak i zákaz pobytu v diecézi, nelze chápat jako útok na samostatnost institutů zasvěceného života, ale spíš mělo by to být chápáno jako výraz autentické péče biskupa o zajištění společného dobra, jímž je *salus animarum*, avšak samozřejmě pod podmínkou, že jednání biskupa nepřekročí hranice dané kanonickým právem.

Druhá přednáška P. Borka pak je úvahou nad instrukcí Kongregace pro Instituty zasvěceného života a společnosti apoštolského života z 11. května 2008 „*Faciam tuam, Domine, requiram*“ o *službě autority a poslušnosti*. Rozebírá v ní práva a povinnosti, jak představených, tak i členů institutů zasvěceného života, a ukazuje na způsoby, jak růst ve vzájemném bratrství a spět ke vzájemné jednotě.

Setry a bratři, myslím, že jako všechny přednášky tohoto „*Studia*“, i tyto vám mohou být pomocí při vykonávání vaší služby. Kéž jejich četba vám pomůže oživit a prohloubit slyšené, a je vám orientací a stálou pomůckou při řešení konkrétních problémů, se kterými se ve své službě setkáte. Ať vám Pán žehná.

P. Josef Jančář, O.Carm.

víceprezident akademie kanonického práva v Brně

a biskupský delegát pro zasvěcený život v brněnské diecézi

V Brně, 2. února 2018

Svátek Uvedení Páně do chrámu

a Den zasvěceného života